

Jednoduchý způsob odchovu matek pro každého :

S chovem se dá začít v době, kdy se objeví první trubci.

Do středu plodiště nejlepšího včelstva vložit nově postavenou mezistěnu (je dobré označit nahoře napínáčkem neb fixou pro lepší identifikaci).

Po 4 dnech (pokud je zakladena) přenést do „startéru“

Pro větší počet matečnicků je možné z plástu vyříznout (středem 1 řady buněk) voští, na 6-8 buněk a použít do jiného startéru = sevřít buňkami ve svislé poloze, mezi loučky plástů, nebo položit do rozšířené uličky, na kousky špejli zapíchnuté do voští.

Startér vytvořit o 2-3 dny později.

Do středu medníku silného včelstva nad mřížku, převěsit 2 plásty s mladým plodem bez včel.

Příští den na mřížku položit igelit, vedle kterého zůstane na 1 straně mezera 3-5 cm. Mezi plásty s plodem **vložit plást s vajíčky** z předchozího odstavce. Po 3 dnech je možné (nemusí) zkontrolovat počet přijatých matečnicků a odstranit igelit (včely s chovného plástu nestřásat, larvy jsou choulostivé na nárazy).

Je také možno medník odložit na dno, neb prázdný nástavek, na kterém je síť, aby včely nemohly ven, ale měly kudy dýchat, za 2 dny vrátit zpět nad mříž původního včelstva.

Za 11-12 dnů matečnický přendat do oddělků neb včelstva = Ostrým nožem vykrájet s trojúhelníkem voští a opatrně upevnit mezi pláty v oddělku. Poslední 1-2 přendat s plástem i včelami.

Startér lze také udělat z plodových plástů se včelami z několika včelstev, pozor nepřendat matku.

Do startéru se také dají použít nastartované matečnický (stáří 2-3 dny) od některého chovatele. Přendat do oddělku je třeba o 2-3 dny dřív podle stáří matečnicků.

Pokud do startéru použijete plod neznámého stáří, je nutné udělat za 5 dnů kontrolu a odstranit všechny již zavíčkované matečnický, které byly nastartovány na straším plodu, matky z nich jsou hodně nekvalitní.

Oddělek :

Do úlu (plemenáče) vložit plást se zásobami, 1-2 plásty zavíčkovaného plodu se včelami (pozor bez matky), když je včel málo raději ještě 1 obsazený plást se zásobami, 1 souši s trochou vody, zbylý prostor doplnit soušemi a mezistěnami. **K plodovému plástu do mezery přidat matečnick.** Úl zavřít umístit do tmy a raději do chladna po 3 dnech na stanovišti (raději mimo hlavní směr letu ostatních včelstev) otevřít. Za 14 dnů by matka měla klást (závisí to na počasí zima, déšť = nelétáme nejsme oplodněné ne kladem) Pokud klade a najdete, označit (moc nečekat, když přibývají včely hledá se hůř) oddělek do zimy zesílí ve včelstvo.

Stejným způsobem jsou do oddělků požívány zralé matečnický dodané od chovatelů.

Oddělek ke včelstvu se dá snadno spojit přes noviny položené mezi nástavky.

Proti Varroaze :

S menším množstvím jedů (Varidol = akaricid a pyretroidy M1 a Gab.)

Potřeba celoroční kontroly jednotlivých včelstev, již v únoru po zbytek sezony pomocí zasítovaných podložek proti vynášení roztočů. Na stanovišti jsou markantní rozdíly v napadení včelstev **zdravá je zbytečné léčit.**

Biologicky je pro roztoče **zajímavější plod trubců = slouží jako past**, když do včelstva začátkem května vložíme stavební rámek (jenom dřevo) je po vystavění a zaplodování na něm asi 80% roztočů. Po **odstranění zavičkované trubčiny** asi v polovině června se stejnou měrou sníží napadení, vyřezaný rámek vrátit a **zákrok opakovat v polovině července** (nejpozději když včely začnou vyhánět trubce). U včelstev s nežádoucími vlastnostmi odstraňovat průběžně.

Roztoči se dokáží množit jenom na plodu, je proto dobré **po zakrmení omezit plodování včelstva**, (asi v 1 dekádě září) odstraněním zateplení stropu, tím se omezí plodování a při fumigaci by měla včelstva být už bez plodu a dosáhneme vysokou účinnost ošetření 95%.

Dlouhodobé odpařování kyseliny mravenčí:

Je použitelné i když je v úlu med = vytáčet asi týden po vyjmutí kyseliny. Nebo když je nutno vytočit, nechte med asi 10 dnů otevřený, těkává kyselina vyvětrá (je v medu i přirozeně obsažena)

Pokud přes preventivní biologická opatření zjistíte **denní spad roztočů vyšší než 8 ks**, je třeba aplikovat kyselinu 65% dlouhodobě 150-250 ml (v odpařovačích vydrží asi 20 dnů podle typu odpařovače) a zabrání dlouhodobě rozmnožování roztočů. To je **důležité v červnu a červenci kdy včelstva vychovávají zimní generaci.**

Následná ošetření je možno podle zjištěného spadu roztočů omezit Když není co ošetřovat je zbytečné do včelstev tlačit léky.